

CIRKULÄR 16:51

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Mona Fridell m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar för åren 2016–2020

I detta cirkulär presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer
- Preliminärt taxeringsutfall september
- Ny befolkningsprognos
- Preliminär kostnadsutjämning 2017
- Ny statsbidragsram
- Preliminärt utfall i LSS-utjämningen år 2017
- Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex
- Nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Jämfört med den prognos SKL presenterade i augusti är skatteunderlaget reviderat. Bedömningen av år 2015 grundas fortfarande på det preliminära taxeringsutfall som Skatteverket presenterade den 8 september.

Jämfört med den prognos SKL presenterade i augusti (cirkulär 16:45) är prognosen för 2016 är uppreviderad till följd av att vi nu räknar med en större ökning av arbetade timmar medan utveckling 2017–2019 är nedreviderad som en konsekvens av nedjusterad timlöneutveckling.

Konjunkturrell balans för första gången på åtta år

Den svenska ekonomin har i år nått konjunkturrell balans och konjunkturen fortsätter stärkas in i nästa år. Det innebär ökningstal för BNP, sysselsättning och skatteunderlag som är starkare än normalt. På längre sikt ser det inte lika ljus ut. Statens finansiella sparande fortsätter samtidigt att förbättras och 2020 beräknas den offentliga sektorns samlade finansiella sparande motsvara 1,0 procent av BNP. Det ger ett visst utrymme för överföringar från staten till kommunsektorn.

Den svenska ekonomin har under de senaste två åren utvecklats väl, med en snabbt stigande produktion och sysselsättning parallellt med en vikande arbetslöshet. Den svenska ekonomin har därmed återhämtat det fall i resursutnyttjandet som skedde i samband med finanskrisens utbrott hösten 2008.

Den relativt starka tillväxten har varit möjlig trots en svag utveckling i omvärlden. BNP på de främsta svenska exportmarknaderna ökade sammantaget med endast 1,8 procent respektive med 1,7 procent 2014 och 2015. Även i år beräknas tillväxten stanna vid 1,7 procent. Det är en utveckling som är väsentligt svagare än historiskt och anmärkningsvärd mot bakgrund av att konjunkturen förstärks och arbetslösheten i flera länder går ned. Den fortsatt svaga utvecklingen internationellt innebär att det inte blir någon större fart på svensk export. I år beräknas exporten (i kalenderkorrigerade termer) öka med 3,2 procent och nästa år med 3,5 procent. Det är ökningarna som ligger en bra bit under historiska genomsnitt, trots att den svenska kronan under de senaste åren försvagats med omkring 10 procent, vilket borde verkat stimulerande för svensk export.

Det är i stället stark inhemsk efterfrågan som drivit på tillväxten i Sverige. Särskilt under de två senaste åren har inhemsk efterfrågan ökat mycket snabbt (2,9 respektive 4,0 procent 2014 och 2015). Ökningstalen är en bra bit över historiskt genomsnitt och i år beräknas inhemsk efterfrågan växa ytterligare något snabbare.

Utveckling sammanhänger till stor del med snabbt växande investeringar. Men den inhemska efterfrågan har under senare tid också drivits på av en ytterligt stark utveckling av offentlig konsumtion. Såväl statlig som kommunal konsumtion ökar kraftigt, inte minst i år, till följd av det stora antalet asylsökande. Trots att bedömningen av asylmottagandet och inte minst bedömningen av antalet ensamkommande flyktingbarn väsentligt justerats ned. Migrationsverket räknar nu (i sitt huvudalternativ) med 34 500 asylsökande för i år mot 100 000 i prognosen från februari. Prognosen för antalet ensamkommande flyktingbarn har justerats ned från 18 000 till 3 000. Även för kommande år har prognoserna för antalet asylsökande och ensamkommande flyktingbarn justerats ned.

Färre asylsökande och färre ensamkommande flyktingbarn innebär att vår prognos för storleken på offentlig konsumtion har skruvats ned. Statens finanser blir av detta skäl väsentligt bättre än vad vi räknade med i april. För kommunsektorns del är bilden inte lika tydlig. Trots färre asylsökande och inte lika stora ökningarna av befolkningen har

kommuner och landsting även i denna rapport uppenbara problem att få sina ekonomier att gå ihop åren bortom 2017. Förklaringen kan sökas i ett svagare skatteunderlag.

Sedan finanskrisen 2008 har pris- och löneökningstakten varit väsentligt långsammare än under föregående åttaårsperiod. Trots att den svenska ekonomin nu nått konjunkturell balans är prisökningstakten en bra bit under de två procent som är satt som mål för penningpolitiken. Också löneökningarna är, för konjunkturläget, relativt blygsamma. Den genomsnittliga timlönen har ökat med 2,6 procent per år 2009–2015 enligt Konjunkturlönestatistiken. Vi räknar med att det definitiva utfallet 2016 hamnar nära genomsnittet för de senaste åren. Därefter antar vi att tilltagande brist på arbetskraft resulterar i successivt högre löneökningar.

Vår prognos avser totala timlöneökningar, det vill säga både avtalsenliga och löneökningar utöver avtal. Även förändringar i arbetskraftens sammansättning påverkar utfallet. Syftet med prognosen är att tillsammans med förändringen av antalet arbetade timmar skatta lönesummans utveckling. Inte att skatta utfallet av kommande avtalsrörelse.

Vår bedömning är att prisökningstakten fortsätter stiga framöver, men att inflationen beräknad med utgångspunkt från KPIF når 2 procent först en bit in på 2018. Därefter förutsätts inflationen beräknad på detta sätt ligga kvar på denna nivå. Utvecklingen av KPI kommer att skilja sig från detta till följd av efterhand allt högre räntor. Inflationen beräknad enligt KPI når 2018 upp i 3 procent och ligger under 2019 och 2020 kvar mellan 2½ och 3 procent.

För åren 2018–2020 har ingen egentlig prognos gjorts. Bedömningen för dessa år utgår i stället från antagandet om att den svenska ekonomin efter en kortare period av högkonjunktur återgår till konjuncturell balans. Det gör att tillväxttalen för BNP åren 2018–2020 blir väsentligt lägre jämfört med åren 2015–2017 då konjunkturläget stadigt förbättrades. Utvecklingen åren 2018–2020 ligger mer i linje med hur BNP har utvecklats historiskt.

Utsikterna för de offentliga finanserna ser betydligt ljusare ut nu än vad vi räknade med i april. Slutåret för beräkningarna är de offentliga finanserna mer än 1 procentenhet bättre än de beräkningar vi presenterade i april. Förklaringen återfinns i förbättrade statliga finanser i form av lägre utgifter. Merparten är lägre statlig konsumtion, men vi räknar också med lägre transfereringar till hushållen tack vare mindre volymer i arbetsmarknadsåtgärder samt ett lägre sjuktal.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP*	3,9	3,2	2,6	2,1	1,8	1,8
Sysselsättning, timmar*	1,0	2,0	1,4	0,7	0,4	0,5
Relativ arbetslöshet, nivå	7,4	6,8	6,7	6,6	6,6	6,4
Timlön, nationalräkenskaperna	3,3	2,3	2,9	3,1	3,4	3,4
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,5	2,6	2,8	3,1	3,4	3,4
Konsumentpris, KPIF-KS	0,6	1,2	1,6	1,9	2,0	2,0
Konsumentpris, KPI	0,0	1,0	1,8	3,0	2,6	2,7
Realt skatteunderlag	1,8	2,3	1,9	1,1	0,8	0,8

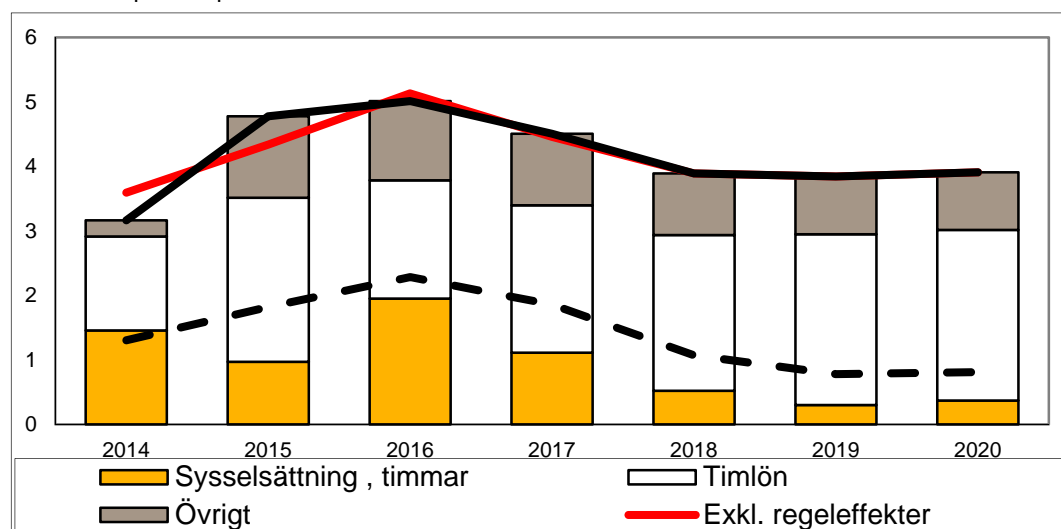
*Kalenderkorrigerad utveckling.

Skatteunderlagstillväxten kulminerar i år

I vår augustiprognos justerade vi ner prognosen för 2015 till följd av det preliminära taxeringsutfallet Skatteverket publicerade den 11 augusti. Vi ansåg då att en del uppgifter i taxeringsutfallet var motsägelsefulla, varför det var svårt att avgöra vilka delar av skatteunderlaget som utvecklats svagare än beräknat. Det preliminära taxeringsutfallet som sedan har publicerats den 8 september ändrar inte den bilden. Det innebär att prognosen för 2015 är mer osäker än bedömningen för föregående år brukar vara så här nära det slutliga taxeringsutfallet.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL.

Skatteunderlagsprognosen för åren 2016–2020 är baserad på den samhällsekonomiska bild som sammanfattas här ovan och presenteras utförligt i *Ekonomirapporten, oktober 2016*. Den starka skatteunderlagstillväxten 2015 och 2016 beror framförallt på att den pågående konjunkturuppgången har medfört stark ökning av arbetade timmar båda åren (diagram 1). I år förstärks skatteunderlaget också av en relativt stor ökning

av pensionsinkomsterna till följd av kraftigt positiv balansering av inkomstanknutna pensioner.

Nästa år räknar vi med att konjunkturen förstärks ytterligare då konjunkturtoppen nås. Det innebär ett stramare arbetsmarknadsläge, som leder till lugnare utveckling av arbetade timmar. Samtidigt bidrar även en lägre indexuppräknings av pensionsinkomster till att hålla tillbaka skatteunderlaget. Men detta motverkas delvis av att löneökningstakten tilltar.

När arbetsmarknaden därefter närmar sig balans mattas sysselsättningsökningen successivt och grundavdragen förutsätts öka enligt den historiska trenden, vilket innebär en högre takt än för tillfället.

Även i reala termer (efter avdrag för prisökningar) kulminerar skatteunderlagstillväxten i år och ligger kvar på en hög nivå 2017. Men mot slutet av perioden faller den tillbaka till svagare utvecklingstal än vi sett sedan 2010.

Förändring jämfört med SKL:s prognos från augusti 2016

Jämfört med den prognos SKL presenterade i augusti (cirkulär 16:45) är skatteunderlagets ökning reviderad samtliga år från och med 2016, se tabell 2.

Prognosen för 2016 är uppreviderad till följd av att vi nu räknar med en större ökning av arbetade timmar än i föregående prognos. Skatteunderlagstillväxten 2017–2019 är nedreviderad. Det är främst en konsekvens av nedjusterad timlöneutveckling.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014–2020
SKL okt	4,8	5,0	4,5	3,9	3,8	3,9	28,9
Reg, sep	5,2	5,0	5,2	4,2	4,2	4,1	31,4
ESV sep	5,0	5,2	4,6	4,1	3,9	3,8	29,7
SKL, aug	4,8	4,8	4,6	4,1	4,1		

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Både regeringen och Ekonomistyrningsverket (ESV) har gjort en mer positiv tolkning än SKL av det preliminära taxeringsutfallet.

Ekonomistyrningsverkets prognos för år 2016 bygger på lite större ökning av både arbetade timmar och timlöner än SKL:s, och visar därmed starkare skatteunderlagstillväxt i år. För åren framöver gör ESV och SKL en likartad bedömning av skatteunderlagets förändring. De bygger dock på olika bilder av arbetsmarknaden. SKL utgår från en mer positiv utveckling av arbetade timmar medan ESV förutsätter högre löneökningstakt.

Regeringens prognos visar större ökning av skatteunderlaget än SKL:s vart och ett av åren 2017–2020. En förklaring är att antalet arbetade timmar växer mer i regeringens prognos än i SKL:s alla åren utom 2018. De båda första åren räknar regeringen också

med större lönehöjningar. År 2017 tilltar pensionsinkomsterna dessutom snabbare i regeringens prognos.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande prognos skulle det vara möjligt år 2020 (tabell 3). En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2016	2017	2018	2019	2020
Snitt 10 år	4,0	4,0	3,9	3,8	4,0
Årlig ökning	5,1	4,5	3,9	3,8	3,9
Differens	1,1	0,5	0,0	0,0	-0,1

Källa: Skatteverket och SKL.

Preliminärt taxeringsutfall september

Som nämns ovan har Skatteverket sammanställt preliminärt utfall per september över beskattningsbar förvärvsinkomst för inkomståret 2015 (taxeringsår 2016). Utfallet finns att hämta på Skatteverkets webbplats:

<https://www.skatteverket.se/foretagorganisationer/myndigheter/taxeringsutfallet.4.18e1b10334ebe8bc80004753.html>

Det slutliga taxeringsutfallet beräknas vara klart den 21 november.

Ny befolkningsprognos

Vi har i denna prognos använt SCB:s reviderade befolkningsprognos från september 2016. I tabellen nedan syns den nya prognosen, omräknad till befolkningen per första november respektive år.

Tabell 4. Befolkningsprognos för åren 2015–2019

Antal och procent

	2015	2016	2017	2018	2019
Utfall/Prognos	9 838 418	9 970 958	10 128 833	10 232 160	10 351 823
Förändring, %	1,036	1,347	1,583	1,020	1,169

Källa: SCB.

Slutavräkningar 2015–2017

Slutavräkning 2015

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2014 och 2015 till 3,3 procent respektive 4,6 procent i Budgetpropositionen för år 2015. Slutligt utfall för 2014 blev 3,2 procent och vår prognos i december 2015 visade på en ökning av skatteunderlaget med 4,9 procent för 2015. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2015 till 43 kronor per invånare den 1.11.2014.

SKL:s prognos enligt detta cirkulär visar en ökning av skatteunderlaget med 4,8 procent för 2015. Med denna lägre uppräkning uppgår prognosen för avräkningen 2015 till 4 kronor, vilket medför en korrigerings på –39 kronor per invånare 1.11.2014 jämfört med bokslut 2015. Jämfört med vår prognos i augusti (cirkulär 16:45) är det ingen förändring.

Slutavräkning 2016

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2015 och 2016 uppgår till 5,0 procent respektive 5,3 procent, enligt regeringsbeslut. SKL:s prognos innebär en lägre uppräkning för 2016 vilket gör att vår prognos på slutavräkningen 2016 blir negativ –209 kronor per invånare den 1.11.2015. Jämfört med vår prognos i augusti (cirkulär 16:45) är det en förbättring med 83 kronor per invånare.

Slutavräkning 2017

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2016 och 2017 uppgår till 5,0 procent respektive 5,2 procent, enligt Budgetpropositionen för 2017. SKL:s prognos innebär en lägre uppräkning vilket gör att vår prognos för slutavräkningen 2017 blir negativ och uppgår till –303 kronor per invånare den 1.11.2016.

Utjämningsystemet, preliminära beräkningar 2017

SCB har gjort en preliminär beräkning av 2017 års utjämningsystem. Tabeller med resultat och dataunderlag samt beskrivning av beräkningarna har skickats ut till samtliga kommuner den 29 september. Uppgifterna finns också presenterade på SCB:s webbplats. Nedan kommenteras de beräkningsskillnader som finns mellan SCB:s utskick och SKL:s Prognosunderlag enligt detta cirkulär. Även skillnader mellan SKL:s förra prognos på kostnadsutjämnings från april kommenteras.

Det definitiva utfallet för 2017 presenteras av SCB den 21 december.

Inkomstutjämning

I SCB:s underlag finns beräkningar av inkomstutjämningsystemet och regleringsposten. På flera punkter skiljer sig SCB:s beräkningar mot de som presenteras i detta cirkulär.

SCB:s beräkning av inkomstutjämningsystemet bygger på det preliminära taxeringsutfallet 2016 (inkomstår 2015) som uppgår till 4,7 procent, medan SKL, i de kommunspecifika beräkningarna (Excel-filen ”Prognosunderlag K 2016–2020 16051”), använder SKL:s prognos på den definitiva taxeringen, 4,8 procent.

Vidare använder sig SCB av folkmängden per den sista juni 2016 för att räkna ut skattekraften. I filen ”Prognosunderlag K 2016–2020 16051” har SKL räknat med en prognos på befolkningen per den 1 november 2016.

Skillnaden mellan SCB:s och SKL:s bedömningar resulterar i olika nivåer på den garanterade skattekraften i riket, vilket påverkar kommunernas avgift respektive bidrag i inkomstutjämningsystemet.

Det slutliga utfallet av inkomstutjämningsystemet för år 2017 presenteras den 21 december. Det som återstår att uppdatera är utfallet av beskattningsbar inkomst 2015 samt kommunens folkmängd per den 1 november 2016 och nya länsvisa skattesatser i samband med eventuella skatteväxlingar.

Kostnadsutjämningen

Regeringen meddelade i budgetpropositionen att indelningsgrunden för delmodellen barn och ungdomar med utländsk bakgrund ändras i enlighet med Statskontorets förslag. Denna förändring var redan inkluderad i vår aprilprognos för kostnadsutjämningsystemet.

SCB har publicerat det preliminära utfallet för kostnadsutjämningsystemet den 29 september. Jämfört med prognosen från april har några förändringar gjorts. För det första utgår SCB:s beräkningar från de faktiska verksamhetskostnaderna 2015, inte vår prognos. I aprilprognosen underskattades kostnadsutvecklingen för grundskolan med ungefär 500 kronor per invånare och för äldreomsorgen respektive förskolan med 350 kr/inv. Det medför att bidragskommuner i dessa delmodellen får ett större bidrag än i aprilprognosen och avgiftskommunerna får en högre avgift. Även variabeln Ekonomiskt bistånd längre än sex månader i delmodellen för individ- och familjeomsorg har uppdaterats.

Dessa uppdateringar görs årligen och är således inte oväntade. Däremot har SCB på eget initiativ ändrat beräkningssättet för två variabler i kostnadsutjämningsystemet. Dels har personer med etableringsstöd exkluderats i variabeln ”arbetslösa utan ersättning” i delmodellen för individ- och familjeomsorg. Det medför att antalet personer minskar med 25 procent och att kommuner som tagit emot många nyanlända får ett försämrat utfall. Dels har asylsökande ungdomar exkluderats i variabeln Programval i delmodellen för gymnasieskolan, vilket minskar antalet elever med tio procent. Störst försämring får kommuner som har tagit emot många asylsökande och flyktingar. Som mest förlorar

en kommun drygt 600 kronor per invånare på SCB:s egeninitierade ändringar av kostnadsutjämnings. Sveriges Kommuner och Landsting har i brev till berörda parter framfört klagomål på SCB:s förändringar som innebär ändrad omfördelning på drygt 300 miljoner kronor.

Kommunens preliminära bidrag eller avgift framgår av filen ”Prognosunderlag K 2016–2020 16051” rad 22.

Eftersläpningseffekter är inte inkluderade i modellen

I den bilagda filen är kommunens bidrag/avgift i kostnadsutjämnings exklusive eventuell ersättning för eftersläpningseffekter. Detta innebär att de kommuner som är aktuella för ersättning för eftersläpning (se tabellen nedan) hanterar denna post separat. Kriteriet för att få ett bidrag är en genomsnittlig befolkningsökning mellan 2011 och 2015 på minst 1,2 procent, samt en ökning på 1,2 procent mellan 2015 och 2016.

Om kriteriet för befolkningsökning 2015–2016 uppfylls kommer det totala utfallet i kostnadsutjämnings att förbättras för dessa kommuner. I SCB:s preliminära kostnadsutjämnings ingår såväl ersättning för eftersläpning som finansieringen av densamma. I filen ”Prognosunderlag K 2016–2020 16051” har eventuell ersättning för eftersläpning tagits bort, men finansieringen ligger kvar. Beloppet kan dock förändras beroende på utfallet i befolkningsstatistiken.

Tabell 5. Kommuner aktuella för eventuella eftersläpningseffekters ersättningar samt SCB:s bedömning av den preliminära ersättningen

Kronor per invånare respektive procent

Kommun	Kompensation för eftersläpningseffekter, kr/inv	Årlig genomsnittlig förändring över gränsvärde 2011–2015	Procentuell förändring 151101–160630	Kommun	Kompensation för eftersläpningseffekter, kr/inv	Årlig genomsnittlig förändring över gränsvärde 2011–2015	Procentuell förändring 151101–160630
Sundbyberg	736	3,77 %	2,42 %	Sollentuna	81	1,59 %	0,98 %
Sigtuna	735	2,02 %	2,37 %	Lomma	74	1,45 %	0,96 %
Nyckvarn	689	2,00 %	2,26 %	Fagersta	69	1,47 %	0,94 %
Upplands-Bro	593	1,77 %	2,04 %	Malmö	56	1,60 %	0,91 %
Österåker	541	1,36 %	1,94 %	Nacka	37	1,73 %	0,88 %
Upplands							
Väsby	535	1,47 %	1,96 %	Södertälje	22	1,53 %	0,84 %
Järfälla	502	1,84 %	1,82 %	Härryda	21	1,23 %	0,84 %
Tyresö	395	1,58 %	1,61 %	Strömstad	1	1,78 %	0,80 %
Trosa	352	1,20 %	1,55 %	Botkyrka	0	1,45 %	0,46 %
Värmdö	308	1,39 %	1,43 %	Stockholm	0	1,70 %	0,54 %
Knivsta	306	3,05 %	1,41 %	Vallentuna	0	1,38 %	0,45 %
Haninge	293	1,67 %	1,42 %	Uppsala	0	1,24 %	0,67 %
Avesta	245	1,27 %	1,31 %	Växjö	0	1,26 %	0,58 %
Solna	235	2,08 %	1,44 %	Göteborg	0	1,30 %	0,71 %
Täby	233	1,36 %	1,32 %	Örebro	0	1,32 %	0,50 %
Huddinge	120	1,53 %	1,05 %	Västerås	0	1,21 %	0,47 %
Helsingborg	90	1,35 %	0,99 %				

Regleringsbidrag/avgift

Förbundet har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunalekonomiska utjämnningen för åren 2017 till 2020 (tabell 6 och 7). Förändringar sedan senaste bedömningen beror på vår skatteunderlagsprognos och förändringar i anslaget för kommunalekonomisk utjämnning, som påverkar omslutningen i inkomstutjämnningen. Förändringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämnning i samband med Budgetpropositionen 2017 framgår av cirkulär 16:50 tabell 3 och 4.

Skillnader jämfört med SCB:s beräkningar beror på till stor del på att SCB använder sig av folkmängden per den sista juni 2016 medan vi använder en prognos på befolkningen per den 1.11. 2016.

SCB:s beräkning av inkomstutjämnningen bygger på det preliminära taxeringsutfallet 2016 (inkomstår 2015) för september (4,7 procent). Vi använder förbundets prognos på den definitiva taxeringen, 4,8 procent.

Tabell 6. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2017 till 2020

Miljoner kronor

	2017	2018	2019	2020
Inkomstutjämnning, netto (+)	65 579	67 684	70 256	72 997
Strukturbidrag (+)	1 065	1 081	1 092	1 105
Införandebidrag (+)	259	34	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	66 918	68 800	71 348	74 102
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	67 007	67 170	68 634	70 100
Differens → Regleringspost (2)-(1)	89	-1 630	-2 714	-4 002

Källa: SCB och SKL:

Tabell 7. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2017 till 2020

Kronor per invånare

	2017	2018	2019	2020
Inkomstutjämnning, netto (+)	6 577	6 682	6 866	7 052
Strukturbidrag (+)	107	107	107	107
Införandebidrag (+)	26	3	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	6 711	6 792	6 973	7 158
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	6 720	6 632	6 708	6 772
Differens → Regleringspost (2)-(1)	9	-161	-265	-387

Källa: SCB och SKL:

Regeringen har i Budgetpropositionen anvisat 10 miljarder till kommuner och landsting från år 2017 för mer resurser i välfärden. Pengarna till kommunsektorn kommer dels att fördelas på samma sätt som via det kommunalekonomiska utjämnningssystemet dvs. i kronor per invånare, dels med en fördelningsnyckel där hänsyn tas till antal asylsökande och nyanlända.

Av tillskottet som fördelas per invånare erhåller kommunerna 70 procent och landstingen 30 procent. Av det tillskott som fördelas med hänsyn till antal asylsökande och

nyanlända får kommunerna 80 procent och landstingen 20 procent. Beräkningen är preliminär och kommer att uppdateras inför den slutliga fördelningen inför 2017.

Tabell 8. Fördelning av 10 miljarder till välfärden, kommuner

Miljoner kronor och kronor per invånare

År	Totalt, mnkr	Generell fördelning, mnkr	Generell fördelning, kronor/invånare	Modellberäknad fördelning, mnkr
2016	8 330	0	0	8 330
2017	7 700	2 100	211	5 600
2018	7 700	2 100	207	5 600
2019	7 500	3 500	342	4 000
2020	7 300	4 900	473	2 400
2021	7 000	7 000	668	0

Källa: Regeringens skrivelse *Preliminär fördelning kommuner och landsting*.

Från år 2021 är tanken att hela tillskottet ska ligga i anslaget för den kommunalekonomiska utjämningen som generellt statsbidrag.

Den del av pengarna som fördelas efter invånarantal, ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och därmed även i våra beräkningar av regleringsposten ovan.

På vår webbsida finns en preliminär beräkning av fördelning mellan kommuner och landsting av de tio miljarder som aviserades tidigare i år. Beräkningen har reviderats sedan april och bygger nu på uppgifter till och med augusti.

<http://skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/arkivbudgetochplanering/arkivbudgetochplanering/revideradfordelningavdetiovalfardsmiljarderna.9040.html>

Preliminärt utfall i LSS-utjämningen år 2017

SCB har skickat ut preliminära beräkningar till kommunerna över bidrag och avgifter för LSS-utjämningen för 2017. Regeringen har även i år beslutat att uppdaterat beräkningen av personalkostnadsindex med uppgifter från RS 2015.

Jämfört med prognos 2 som SKL skickade ut i juni (cirkulär 16:35) har förändringar skett beroende på ett fåtal rättningar i underlaget från Räkenskapssammandraget för utjämningen. Utöver att ge effekter för de berörda kommunerna påverkar detta även den riksgenomsnittliga kostnaden och standardkostnaden för riket. Dessutom kan uppdaterade befolkningssiffror till 2016-06-30 ge differenser för enskilda kommuner. Skillnaderna mot de tidigare prognoserna finns redovisade i tabell 5 i SCB:s utskick. Även differenserna mot vår första prognos i april (cirkulär 16:17) är relativt små för de kommuner där beräkningen baserades på preliminära siffror från RS 2015.

I slutet av december kommer SCB ut med en ny prognos där befolkningsuppgiften är uppdaterad till den 1 november. Fram till den 15 februari nästa år, då Skatteverket fattar beslut om bidrag och avgifter för år 2017, kan förändringar ske som påverkar uppgifterna om bidrag och avgifter per kommun, förhoppningsvis med smärre differenser.

Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex

I våra kalkyler beräknas kommunernas verksamhetskostnader både i löpande och fasta priser. Den årliga förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs alltså av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar) och annan förbrukning. I tabellen nedan redovisas vår senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2015–2020. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, t.ex. i budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKL:s kalkyler.

Tabell 9. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Arbetskraftskostnader*	3,4	3,6	3,0	3,2	3,4	3,4
Övrig förbrukning	1,6	2,0	2,1	2,4	2,6	2,6
Prisförändring	2,8 %	3,0 %	2,7 %	2,9 %	3,2 %	3,2 %

**Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.*

Prisförändringen på arbetskraft innevarande år är SKL:s prognos för timlöneökningarna för anställda i kommunerna inklusive kända förändringar av lagstadgade och avtalsenliga avgifter. Bedömningen för kommande år baserar sig på timlöneutvecklingen för hela arbetsmarknaden enligt SKL:s prognos (dock justerad för den statliga lärarlönesatsningen), och beslutade förändringar av arbetsgivaravgifterna. För 2016 och 2017 påverkar lärarlönesatsningen PKV med 0,3 procentenheter per år.

Allt högre avsättningar för förmånpensioner, delvis till följd av ändrad indexberäkning för allmän pension innebär kraftigt ökade pensionskostnader framöver. Det påverkar även utvecklingen av sociala avgifter, främst 2019–20. Det bör dock betonas att denna utveckling är starkt förknippad med de antagande om priser, löner m.m. som ligger bakom kalkylen. Osäkerheten ökar för varje år framåt. För 2019–20 påverkar det PKV med 0,2 procentenheter.

Det sker en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Vi betraktar denna kvalitetsökning som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

Priset på övrig förbrukning utgörs av en sammanvägning av vår prognos för KPIF-KS, dvs. konsumentprisindex med fast ränta och konstant skatt, och en uppskattad löneandel. Lönekostnader respektive övriga prisförändringar vägs med sina respektive vikter i totalkostnaderna.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2016–2020

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag K 2016–2020” på vår webbplats på nedanstående länk: <http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>

Genom att i Excel-filen skriva in den egna kommunkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin kommun.

I prognosunderlaget redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2016–2020. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via nedanstående länk:

<http://skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidragspecificering.1403.html>

Skillnader jämfört med förra beräkningen (cirkulär 16:45) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer
- Preliminärt taxeringsutfall september
- Ny befolkningsprognos
- Preliminär kostnadsutjämning 2017
- Ny statsbidragsram
- Preliminärt utfall i LSS-utjämningen år 2017

Skillnader jämfört med SCB:s beräkningar beror på till stor del på att SCB använder sig av folkmängden per den sista juni 2016 medan vi använder en prognos på befolkningen per den 1.11. 2016.

SCB:s beräkning av inkomstutjämningen bygger på det preliminära taxeringsutfallet 2016 (inkomstår 2015) för september (4,7 procent). Vi använder förbundets prognos på den definitiva taxeringen, 4,8 procent.

Den del av ”välfärdsmiljarderna” som fördelas efter invånarantal, ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och därmed även i våra beräkningar, se tabell 8.

Beräkningarna bygger i övrigt på 2016 års skattesatser samt att befolkningen i varje kommun utvecklas i takt med riksprognosen.

Gör kommunens egen intäktsprognos åren 2016–2020 med hjälp av modellen ”Skatter & bidrag”

Med hjälp av modellen kan du se kommunens intäkter efter olika antaganden om:

- Skattesats
- Antal invånare och åldersstruktur i den egna kommunen
- Skatteunderlagsutvecklingen i den egna kommunen
- Skatteunderlag i riket

Du får också en ökad förståelse för hur utjämningsystemets olika delar påverkas av förändringar i befolkningen och av skatteunderlagets utveckling i riket. Vi informerar kontinuerligt i våra cirkulär om hur ändrade förutsättningar ska föras in i modellen.

Modellen är endast tillgänglig för dig som ansvarar för kommunernas ekonomi- eller finansfunktion.

Rutiner för prenumeration/beställning av modellen år 2016

Beställning för nya användare

Kommuner som inte haft modellverktyget under 2015 gör beställningen via vår beställningsblankett. Beställningsblanketten kan hämtas från vår webbplats skl.se under område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik), Budget och planering, Skatter & bidrag, kommuner. **Spara den först på Din dator innan Du fyller i den!**

Blanketten kan sedan e-postas till mona.fridell@skl.se. Priset år 2016 är 1 800 kronor.

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Kommuner som använder den *förenklade* uppdateringen laddar ner filen:

- Uppdateringsfil-16051nr5.xls
från sidan www.skl.se/modellensob. Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär.

Kommuner som uppdaterar modellen *manuellt* behöver göra nedanstående förändringar i **blad 2 Indatabladet**. Först måste bladets skydd tas bort. Lösenordet är ”kommun”.

- Skriv in regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2016 och 2017 i cellerna C8–D8. Dessa uppgår till 5,0 för år 2016 och till 5,2 för år 2017.
- Skriv in SKL:s skatteunderlagsprognos i cellerna B9 till G9. Beloppen syns i tabell 2, första raden.
- Skriv in kommunens preliminära taxering för skatteintäkter 2015 i cellen C20. Värdena finns i ”K 2016–2020 16051”, cell C48.

- Skriv in reviderad befolkningsprognos på riksnivå i cellerna D26–G26. Värdena finns i ”Prognosunderlag K 2016–2020 16051”, cellerna D42–G42.
- Skriv in vår reviderade framskrivning av kommunens befolkning i cellerna D29–G29. Eventuella formler ska ersättas. Uppgifterna finns i ”Prognosunderlag K 2016–2020 16051”, cellerna D44–G44.
- Skriv in ny statsbidragsram för åren 2017 till 2020 i cellerna D32–G32. Beloppen är: 67 007,007; 67 170,007 ; 68 634,007; 70 100,007 OBS! Den del av välfärdsmiljöerna som fördelas i kronor per invånare ingår i statsbidragsramen, se tabell 8.
- Skriv in beloppen för inkomstutjämningsbidraget netto åren 2017 till 2020 i cellerna D35–G35. Beloppen är: 65 579,423; 67 684,095; 70 255,931; 72 996,588
- Skriv in det överskjutande beloppet för kostnadsutjämnings i cell D39. Beloppet är 14,890
- Skriv in strukturbidraget 2017–2020 i cellerna D42–G42. Beloppen är: 1 064,558; 1 081,410; 1 092,442; 1 105,218
- Skriv in införandebidraget 2017–2018 i cellerna D45–E45. Beloppen är: 259,193; 34,095
- Skriv in ny prognos för konsumentprisindex i cellerna B54–G54. Värdet finns i tabell 1, rad 7.
- Skriv in preliminär kostnadsutjämnings 2017 i cell D63. Värdet hittar du i ” Prognosunderlag K 2016–2020 16051”, cell D22. Eventuell formel ska skrivas över. Kommuner som kan komma ifråga för **eftersläpningersättning** (se tabell 5) ska, liksom tidigare, ha en formel i denna cell. Formeln ska lyda
 $=xxxx + (OM(N5>2;'Blad 6 Befolkningsförändringar'!D85;0))$
där xxxx = kostnadsutjämnings 2017 enligt prognosunderlaget.
- Skriv in preliminär LSS-utjämnings 2017 i cell D66. Värdet hittar du i ” Prognosunderlag K 2016–2020 16051”, cell D26. Eventuell formel ska skrivas över.

Följande ändringar måste göras i **blad 1 Totala intäkter**:

- Skriv in SKLs prognos över avräkningen på 2016 års inkomster i cell H30 (–209 kr/inv.).
- Skriv in Sveriges Kommuner och Landstings prognos över avräkningen på 2017 års inkomster i cell I32 (–303 kr/inv.).

Dessutom måste följande ändringar göras på **blad 4 Kostnadsutjämnings**.

- Ny befolkningsprognos i åldersgrupper för riket per den 1.1 2017–2019 (eller 31.12 2016–2018) finns att hämta på vår webbplats och ”kortadressen” www.skl.se/modellensob. Välj ”Uppdatering”. Under rubriken **Manuell uppdatering** finns filen ”Befolkning-Kostnadsutjämnings-prognos-sep2016.xls.” Cellhänvisningar finns i Excel-filen.

Efter att ha gjort ändringen *bör skyddet återinföras* genom att man på menyn Verktyg väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord återigen skriver in ordet ”kommun”.

Information om tidpunkter under 2016

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik, statistik. Klicka på Ekonomi. Länk till sidan **Ekonomikalendern** finns under bilden med almanacka och spargris.

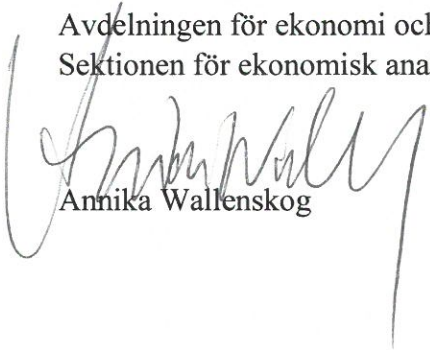
Har du aktiverat prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på skl.se och välj Prenumerera på webbinnehåll. Länken ligger i den grå sidfoten längst ner på sidan.

Under vårt område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik) finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan cirkulären.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Håkan Hellstrand (makroekonomi) 08-452 78 19, Bo Legerius (skatteunderlaget) 08-452 77 34, Anders Folkesson (utjämningsssystemet) 08-452 73 37, Måns Norberg (utjämningsssystemet) 08-452 77 99, Peter Sjöquist (LSS-utjämnings) 08-452 77 44, Per Sedigh (sammanvägt prisindex kommunal verksamhet) 08-452 77 43, Mona Fridell (modellen Skatter & bidrag) 08-452 79 10. Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Mona Fridell

Bilaga

”Prognosunderlag K 2016–2020-16051”, finns på vår webbplats via följande länk:
<http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>